

kort & krachtig

leesvoer

Interkom 31/32

Het dubbelnummer 31/32 heeft de volgende inhoud:

- * kleuterschool: een op het laatste VON-congres samengesteld project rond het prentenboek *Ik en mijn opa*.

- * brugklassen: de indianen in het jeugdboek en in de werkelijkheid.

- * alle klassen avo: opdrachten voor spreekbeurten.

Administratie-adres: Louis Chrispijnstraat 75, Amsterdam, tel. 020 - 156154.

Over 'Ter informatie'

Verschenen in het eerste nummer van een nieuw taalkundig tijdschrift (gestencild): *Gramma, tijdschrift voor taalkunde in Nijmegen*. Exemplaren van dat nummer zijn gratis te verkrijgen op het redactie-adres K.U. Nijmegen. Instituut Nederlands, kamer 2.22, Erasmuslaan 40, Nijmegen, tel. 080 - (51)5512.

Joep Jaspers heeft een belangwekkende kritische bespreking geleverd van een nieuwe 'Drop en De Vries': *Ter informatie. Leergang samenvatten & schrijven van zakelijke teksten*. De bespreking is daarom zo interessant, omdat een aantal van de kritiekpunten zich eigenlijk in het algemeen richt tegen de Drop-en-De-Vries-benadering van taalbeheersingsonderwijs.

Paralinguïstiek

Het tijdschrift *Nederlands* is ter ziele. In het laatste van de vijf onregelmatig verschenen afleveringen staat onder meer het artikel 'Paralinguïstische verschijnselen' waarin Jan Griffioen uiteenzet wat we onder dergelijke verschijnselen moeten verstaan, welke belangrijke rol ze spelen bij communicatie en wat de implicaties van dat laatste zijn voor de didactiek van het moedertaalonderwijs.

Nederlands wordt (werd) uitgegeven bij Muusses in Purmerend.

Taal, op school wat anders dan thuis(?). Een globale verkenning van de onderwijsproblemen die zich voordoen door de verschillen tussen de taal van de school en de taal van het thuismilieu van de leerlingen.

(CMM; te bestellen bij SLO, t.a.v. ACLO Moedertaal, Postbus 2041, Enschede.)

Na de discussienota *School en dialect* (1976) heeft de CMM in april jl. een nieuwe nota gepubliceerd over de problematiek rond schooltaal en milieutaal. In deze nota 'wil de CMM een globale beschrijving trachten te geven van de algemene problematiek die zich voordoet als de voertaal op school een andere is dan thuis'. De nota is vooral bedoeld om onderwijsgegenden bij de discussie over deze problematiek te betrekken: 'In deze nota richten we ons niet alleen tot de 'buitenschoolse' deskundigen, maar juist met nadruk ook tot de werkers in de onderwijspraktijk, wier deskundigheid voortvloeit uit het dagelijks bezig zijn met deze zaken.' en: 'We hopen dat de tekst van deze nota vooral voor onderwijsgegenden in kleuter- en lagere school een goed handvat biedt voor het deelnemen aan het gesprek.' Met dat gesprek wordt dan met name het symposium bedoeld dat de CMM blijkens de nota in september a.s. over deze problematiek organiseert.

'Schrijven op school'

Een bundel artikelen over enkele aspecten van de schrijfdidactiek in het voortgezet onderwijs voor de Didactiekcommissie Nederlands verzameld door Jan Sturm

(Wolters-Noordhoff, Groningen 1976, DCN-cahier 3. Prijs: f 9,20 voor leden van *Levende Talen*; voor niet-leden f 12,50.)

DCN-cahiers dienen om de (a.s.) moedertaal docent te informeren over aspecten van het vak die hij als problematisch ervaart. Ze bieden voor die aspecten geen pasklare oplossingen, maar willen allereerst bijdragen tot een nadere bezinning en richtingen aangeven voor verdere praktijkverkenningen (voorwoord).

'Dit cahier bevat een aantal bijdragen, waarin vanuit verschillende invalshoeken geprobeerd wordt het schrijven, in de eerste plaats op school, te vergemakkelijken zowel voor de leerling als voor de docent.' Dit citaat komt uit het inleidend artikel van Jan Sturm 'Schrijven op school'. Na dit artikel volgen allereerst twee al eerder verschenen artikelen: Peter Dekkers e.a. 'Uitstel van opstel' (overgenomen uit *Moer* 1971) en Hein Meijerink 'Wat mot ik met dat opstel?' (overgenomen uit *Levende Talen*). Daarnaast bevat de bundel twee artikelen die bewerkingen zijn van stukken die in 1974 geschreven werden voor de bijscholingscursus Nederlands voor mavo- en lbo-docenten, namelijk Albert Kramer 'De waardering van schrijfprodukten' en Albert Kramer en Jan Sturm 'Praten over schrijven op school'. Tenslotte is er een artikel van Drop en De Vries 'Schrijven op feiten en de longitudinale voorbereiding daarop'. Uit deze inhoudsbeschrijving blijkt wel dat er in *Schrijven op school* bepaald geen eenheidsdidactiek van het zakelijke stellen wordt aangeboden. Het boekje laat zich gemakkelijk lezen en het laat zich ook makkelijk kopen: door de belangeloze medewerking van de auteurs is de prijs voor een boek van 136 pagina's ontzettend laag.

Hans van Dam

'Drama als werkvorm. Een inleiding op het gebruik van dramatische werkvormen bij het moedertaalonderwijs'

(Wolters-Noordhoff, Groningen 1977, DCN-cahier 4. Prijs f 9,20 voor leden van *Levende Talen*; voor niet-leden f 12,50.)

'De bedoeling van *Drama als werkvorm* is een dubbele. Het wil zowel een redelijk gefundeerde basis geven aan het verschijnsel drama binnen het moedertaalonderwijs, als een praktische handleiding zijn bij het gebruik van dramatische werkvormen. Daartoe wordt een structuur ontwikkeld waarbinnen in ieder geval een groot deel van de bruikbare werkvormen een plaats vindt. Die structuur wordt bepaald door mogelijke opvat-

tingen over leerplannen.' (Voorwoord.)

Die 'redelijk gefundeerde basis' vindt vooral haar uitdrukking in hoofdstuk 1, waar door een bespreking van typerende kenmerken drama geplaatst wordt tussen spel en theater; in hoofdstuk 2, waarin uiteengezet wordt dat dramatische werkvormen het best gezien kunnen worden als een aparte categorie didactische werkvormen en in hoofdstuk 3, waarin ingegaan wordt op de herkomst van dramatische werkvormen: filosofieën achter drama.

De hoofdstukken 4 en 5: resp. 'Gesloten dramatische werkvormen' en 'Open dramatische werkvormen' geheten, bieden voornamelijk de 'praktische handleiding bij het gebruik van dramatische werkvormen'. In die hoofdstukken worden ook voorbeelden gegeven van die werkvormen en er wordt telkens verwezen naar bruikbare literatuur. In het laatste hoofdstuk wordt aandacht besteed aan observatie en nabespreking. In een aanhangsel is 'Een wegwijzer naar cursussen en tijdschriften op het gebied van de dramatische vorming' opgenomen. Met de bibliografie erbij telt het boek 117 pagina's.

'Leren begeleiden'

Een verslag van het Pedagogisch Didactisch Instituut te Amsterdam, afdeling leraarsopleiding van de voorgeschiedenis en het eerste experimentele jaar van een nieuw bijvakprogramma 'pedagogiek en algemene didactiek van het voortgezet onderwijs'.

Verkrijgbaar bij bovengenoemde afdeling, Prinsengracht 227, Amsterdam. Prijs f 6,50 (incl. verzendkosten). Ook telefonisch bestellen is mogelijk: 020 - 525 29 43.

'Lezen in de brugklas'

Een uitgave van de sectiegroep Nederlands van de Kritiese Leraren Amsterdam. In deze brochure een inhoudsanalyse van bloemlezingen die in de brugklas worden gebruikt: onder meer geven de bloemlezingen teksten die aansluiten op de situatie van de leerlingen; verhelderen de teksten de maatschappelijke werkelijkheid voor de leerling? Verder een hoofdstuk 'alternatieven' met voorstellen voor een andere benaderingswijze van het leesonderwijs en vele praktische lesideeën.

Verkrijgbaar bij de Kritiese Leraren, Singel 178, Amsterdam. Prijs f 4,-.

De Nieuwe Lerarenopleidingen

Drie publikaties over deze circa zes jaar geleden gestarte dagopleidingen, waaraan nu zo ongeveer 12.000 studenten zijn verbonden.

1 Inventariserend onderzoek nieuwe lerarenopleiding. Samenvattend rapport

Het Instituut voor Toegepaste Sociologie, het Nijmeegs Instituut voor Onderwijsresearch en het Research Instituut voor de Toegepaste Psychologie hebben op verzoek van minister Van Kemenade een onderzoek ingesteld en zich gericht op de volgende drie aspecten: 1 Functies, taken en organisatie, 2 School- en instituutspracticum en 3 De relatie tussen NLO en wetenschappelijk onderwijs en de integratie tussen vakgebonden en niet-vakgebonden componenten.

Staatsuitgeverij, Den Haag. Prijs f 14,-.

2 Proeftuin op schrale grond

Uitgave van het Socialistisch Onderwijsfront (SOF) in de serie 'Over: Onderwijs'. Deze brochure is door twee ex-studenten van een NLO geschreven: Heinz Schiller en Ard Schouwman. Ze beogen een complement te bieden op het voorgaand rapport, waarin niet al te positieve onderzoeksresultaten staan vermeld (onvrede met het twee-vakkensysteem, gebrekkige integratie onderwijskunde en vakstudie; 40 procent van de studenten wil doorstuderen). Zij bieden alternatieven aan en pleiten voor meer onderwijs over maatschappelijke en politieke aspecten van het Nederlandse onderwijs.

Stichting publikaties SOF, Javastraat 33, Nijmegen. Prijs f 3,-.

3 De Nieuwe Lerarenopleiding. Een bijdrage aan onderwijsvernieuwing?

Nr 2 in de serie 'Onderwijsstudie-uitgaven van de Nederlandse Christen-Studenten Vereniging' (NCSV). Ook deze uitgave, zo vinden de samenstellers, moet gezien worden als een 'aanvulling en correctie' op het eerstgenoemde rapport.

T. van Els e.a.

'Handboek voor de Toegepaste Taalkunde. Het leren en onderwijzen van moderne vreemde talen' (Wolters-Noordhoff, Groningen 1977. Prijs f 42,50.)

Uit de ondertitel van dit boek blijkt al dat het niet in de eerste plaats voor moedertaalleraren geschreven is. In eerste instantie is het geschreven voor (a.s.) leraren moderne vreemde talen en studenten toegepaste taalkunde en onderwijskunde. Ondanks dit en ondanks het feit dat het boek erg dik (540 blz.) en (dus) erg duur is, noemen we het hier toch omdat er stukken in voorkomen die ook voor het moedertaalonderwijs van belang kunnen zijn. Te denken valt aan met name deel 2: 'Taalpsychologische aspecten', waarin uitvoerig ingegaan wordt op het verschil tussen eerste-taalverwerving en vreemde-taalverwerving en aan deel 3: 'Taalonderwijskundige aspecten', waarin onder meer het toetsen van taalvaardigheid aan de orde komt. Niet in de laatste plaats kan dit boek een bijdrage bieden aan de discussie over grammatica-onderwijs ten dienste van het vreemde-talenonderwijs.